

медичної галузі, зосередженість досліджень фахівців медичної галузі на клінічних факторах, а не на поведінкових та етичних, необхідність більшої кількості доказів щодо впливу та користі тренувальних комунікативних курсів на результати лікування, потреба кращого розуміння соціального та психологічного контексту охорони здоров'я, потреба гарантування результатів моделі розвитку комунікативних навичок. Вважається, що комунікацію можна навчити в ході інших занять та тем. Проте дослідження стверджують, що однією із причин неналежного спілкування та взаємодії лікарів із пацієнтами є «недостатня увага до проблеми тренування комунікативних навичок майбутніх лікарів під час вузівської підготовки» [4].

Отже, з метою забезпечення належного рівня комунікативних умінь у майбутніх лікарів, необхідно: 1) розвивати загальні та спеціальні знання, враховуючи психологічні, лінгвістичні та освітньо-професійні фактори впливу на фахову комунікацію, 2) приділяти більшу увагу проблемі розвитку професійних комунікативних умінь під час до дипломного навчання, 3) проводити наукові дослідження, з метою обґрунтування згаданої вище проблеми та внесення необхідних змін у навчальні плани підготовки студентів-медиків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Міщенко А.Л. Лінгвістика фахових мов та сучасна модель науково-технічного перекладу : монографія Міщенко А.Л. – Вінниця : Нова Книга, 2013. – 448 с.
2. Dickson D., Hargie O., Morrow N. Communication Skills Training for Health professionals. Nelson Thornes Ltd, United Kingdom, 1997. – 415 p.
3. Duffy F. D., Gordon G. H., Whelan G., et al. Assessing competence in communication and interpersonal skills: the Kalamazoo II report. Acad Med. 2004;79((6)). – P. 495-507.
4. Harms C., Young J. R., Amsler F., Zettler C., Scheidegger D., Kindler C. H. Improving anaesthetists' communication skills. Anaesthesia. 2004; 59((2)). – P. 166-172.

УДК 376.68:378.14

Т. М. Матвієнко, Л. В. Неченаєва, В. Л. Філатова, Л. В. Буря, О. Д. Саргош, Л. О. Катрушова, О. П. Четверикова, Н. В. Горбенко, М. С. Юркова, В. С. Флока, О. В. Катрушов

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

ОБґРУНТУВАННЯ ЗАХОДІВ ПСИХОПЕДАГОГІЧНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕЗАДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ ВІЗ МЕДИЧНОГО ПРОФІЛЮ

Процеси глобалізації, стрімке входження України в світове співтовариство дали більше можливостей взаємодіяти з новими етнічними групами, починаючи від поверхневих туристичних і ділових контактів і закінчуючи складними процесами міграції та еміграції. Переміщення з одного соціокультурного середовища в інше викликає у людини істотну фрустраційну напруженість, особистість стикається з інтрапсихічними та міжособистісними конфліктами, переживає культурний шок, зумовлений відсутністю соціальних зв'язків і соціальної підтримки. Все це вказує на необхідність практичного вирішення проблеми дезадаптації особистості в новому соціокультурному середовищі.

Ключові слова: освітянська міграція, соціальна дезадаптація, соціально-педагогічні проблеми.

Процессы глобализации, стремительное вхождение Украины в мировое сообщество дали больше возможностей взаимодействовать с новыми этническими группами, начиная от поверхностных туристических и деловых контактов и заканчивая сложными процессами миграции и эмиграции. Перемещение из одной социокультурной среды в другую вызывает у человека существенную фрустрационную напряженность, личность сталкивается с интрапсихическими и межличностными конфликтами, переживает культурный шок, обусловленный отсутствием социальных связей и социальной поддержки. Все это указывает на необходимость практического решения проблемы дезадаптации личности в новой социокультурной среде.

Ключевые слова: образовательная миграция, социальная дезадаптация, социально-педагогические проблемы.

The processes of globalization and the rapid inclusion of Ukraine into the world community have given more opportunities of interaction with new ethnic groups from unusual tourist and business contacts until complex processes of migration and emigration. Transition from one sociocultural environment to another has caused significant frustration tension of person, the personality has faced intrapsychological and interpersonal conflicts, has experienced cultural shock due to the lack of social connection and social support. It is needed practical solution to problems of exclusion of the personality in new sociocultural environment.

Key words: student migration, social exclusion, social-and-educational problems.

В останні роки в зв'язку з глобальними соціально-економічними системними змінами у всьому світі та зростаючими темпами освітянської міграції молоді інтерес до проблем соціальної адаптації широких контингентів студентської молоді в нових умовах «чужого» суспільства постійно зростає. Це зумовлює необхідність більш поглибленого дослідження причин виникнення і форм проявів девіантної поведінки, пошук більш ефективних заходів профілактичного, корекційного, реабілітаційного та іншого характеру [1, 3]. Об'єктивно зростає необхідність знайомства та дослідження цієї проблемної ситуації широким колом спеціалістів – психологів, юристів, педагогів, соціальних робітників, медиків, правоохоронців та ін. Для ефективного вирішення консультативних і корекційних практичних задач спеціалісту-психологу та педагогу необхідні системні знання про порушення поведінки, що призводять до деформації особистості, до серйозних наслідків в міжособистісних відношеннях та до соціальної дезадаптації в суспільстві [4].

Незважаючи на численні теоретичні та емпіричні дослідження, проблема соціальної адаптації особистості залишається досі актуальною і потребує подальшого дослідження, так як в психологічних концепціях немає однозначного підходу до розуміння даного психологічного явища. Аналіз

літературних джерел дозволив вивести основне протиріччя, яке виникає між великою кількістю досліджень, присвячених соціальній адаптації особистості, і недостатністю розробки питань соціальної адаптації студентів-іноземців.

Проблема дослідження цієї ситуації полягає у вирішенні питань оптимізації соціальної адаптації студентів-іноземців за допомогою виявлення та поліпшення психологічно-педагогічних умов і факторів даного процесу. Гіпотеза полягає в наступних припущеннях:

1. Ми припускаємо про наявність у особи сформованого і розвиненого само-контролю поведінки та емоційних станів, що сприяє і підвищує ефективність процесу соціальної адаптації особистості.

2. Ми припускаємо про наявність у особи стійкої визначеної мотивації отримання професії лікаря.

3. Ми припускаємо, що впевненість у власних силах особистості сприяє процесу її соціальної адаптації та підвищує ефективність даного процесу.

Дослідження адаптації людини набувають особливої актуальності в зв'язку зі зростанням інтенсивності взаємодій соціумів і збільшенням числа факторів, які підсилюють динамічність співвідношення людини і навколишнього середовища і обумовлюють підвищені вимоги до адаптаційних механізмів. Ефективність процесу адаптації значною мірою визначає успішність діяльності і збереження фізичного та психічного здоров'я.

Актуальність охорони психічного здоров'я людини стає все більш очевидною у зв'язку зі спостережуваним зростанням нервово-психічних захворювань і функціональних розладів, загостренням проблеми соціальної дезадаптації, особливо серед особистостей, які стикаються з середовищем іншої культури, мови, морально-етичних цінностей.

Процеси глобалізації, стрімке входження України в світове співтовариство дали більше можливостей взаємодіяти з новими етнічними групами, починаючи від поверхневих туристичних і ділових контактів і закінчуючи складними процесами міграції та еміграції. Переміщення з одного соціокультурного середовища в інше викликає у людини істотну фрустраційну напруженість, особистість стикається з інтрапсихічними та міжособистісними конфліктами, переживає культурний шок, зумовлений відсутністю соціальних зв'язків і соціальної підтримки. Все це вказує на необхідність практичного вирішення проблеми дезадаптації особистості в новому соціокультурному середовищі.

Виявлено, що рівень фізичного здоров'я в процесі навчання неухильно знижується, причому, більш істотно в осіб чоловічої статі. Більшість студентів освоює навчальні дисципліни за рахунок змін фізіологічних функцій і погіршення показників здоров'я [2, 7]. Сучасна вітчизняна і зарубіжна наукова література розкриває суперечливе ставлення до проблеми адаптації студентів. Адаптаційні процеси у студентства багато дослідників розглядають або як адаптацію до навчання і побудови нових

міжособистісних відносин у ВНЗ, або ж ці процеси розглядаються з позиції адаптації суб'єкта до майбутньої професії. Ряд авторів [5, 6], виділяють причинні чинники адаптації, що негативно впливають на динаміку адаптаційних процесів. Перераховуються зовнішні фактори, що ускладнюють, спотворюють адаптивні процеси особистості в період навчання. Як критерії адаптивності висуваються: або успішне навчання, або відсутність шкідливих звичок, або адекватну взаємодію в діалозі «викладач-студент», відносну стабільність психофізіологічних систем, або слабку ступінь вираженості акцентуації особистості, превалювання позитивних механізмів психологічного захисту і інші фактори. У більшості наявних робіт розглядається значення соціальних чинників на процес адаптації, при цьому недостатня увага приділяється цілісному розгляду та оцінки особистості, комплексному, диференційованому впливу мікро- і макросоціальних факторів на особистісний рівень адаптації.

Актуальною проблемою є дослідження поширеності дезадаптаційних процесів серед студентів, в залежності від країни постійного проживання, звідки прибув студент, релігійних сповідань, тривалості навчального процесу, сезонних явищ, екзаменаційного періоду, а також гендерних особливостей.

Практична і теоретична значущість даної проблеми визначається наявністю соціально-педагогічного протиріччя між умовами, котрі висувають підвищені вимоги до адаптаційних можливостей майбутніх фахівців, як в соціальному, так і в професійному плані і відсутність причинно-наслідкових досить ефективних механізмів їх здійснення. На актуальність дослідження проблеми соціальної і професійної адаптації також впливають об'єктивно існуючі протиріччя між:

- соціальними і професійними орієнтирами молоді та потребами підприємств, організацій і фірм в персоналі;
- завданням підготовки ВУЗама молодих фахівців у відповідності до вимог замовників та існуючою системою вищої освіти;
- переважанню теоретичної підготовки випускників і недостатністю практичних навичок користування отриманими знаннями;
- життєвими і професійними домаганнями випускників ВУЗу і реальними можливостями їх здійснення.

Ці складні умови висувають підвищені вимоги до процесів соціальної і професійної адаптації студентів-іноземців у ВНЗ. Для цього необхідно, на наш погляд, створення єдиного педагогічного комплексу; під цим ми розуміємо спеціальну взаємопов'язану групу організаційних, виховних та навчальних заходів, об'єднаних метою досягнення високого рівня соціальної і професійної адаптації та чинною протягом всього періоду навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баженов В.Г. Детерминация преступного поведения несовершеннолетних в условиях современного российского общества (криминологический анализ) / В.Г. Баженов СПб., 2002. – 187 с.
2. Данилин Д.А. Системный анализ психофизической и социальной адаптации студентов. Автореферат диссертации к.псих.н. Данилин Д.А.,-Тула,2005 г., 23 с.

3. Клейберг Ю.А. Социальные нормы и отклонения/ Ю.А. Клейберг. – Кемерово, 2001. – 234 с.
4. Кондращенко В.Т. Общая психотерапия/ В.Т. Кондращенко. – М., 2004. – 346 с.
5. Корепанова Е.В. Психологическое сопровождение адаптации первокурсников в диаде «преподаватель-студент»: автореф. дис. на соискание научн. степени к. пед. наук. Тамбсв, 2003. – 24 с.
6. Пакулина С.А. Адаптивные способности студентов педагогического ВУЗа: структура, факты, средства развития; автореф. дис. на соискание научн. степени к. пед. наук. Москва, 2004. – 23 с.
7. Росляков А.Е. Человек и ситуация: уроки социальной психологии для вузов / А.Е. Росляков.; Аспект-пресс, 2003. – 429 с.

УДК 378.124:616-071.2

А. І. Мозильник, Я. О. Лелюк

Вищий державний навчальний заклад України «Українська
медична стоматологічна академія», м. Полтава

**ЗОВНІШНІЙ ВИГЛЯД ВИКЛАДАЧА ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО
ЗАКЛАДУ**

У статті досліджено вплив зовнішнього вигляду викладача вищого навчального закладу на сприйняття інформації, яку він має донести до студентської молоді та ставлення до його особистості. Розглянуто чотири основні форми зовнішнього вигляду викладача, а саме діловий стиль з охайним та неохайним виглядом, вільний стиль з охайним та неохайним виглядом.

Ключові слова: зовнішність викладача, діловий стиль, вільний стиль, двосторонній контакт, сприйняття інформації.

The influence of a lecturer in a an institute of higher edication on perception of information which he has to convey to students and their attitude to his person has been explored in this article. Four basic clothing forms of a lecturer has been reviewed, namely: neat business style, untidy business style, neat casual style and untidy casual style.

Key words: the appearance of the teacher, business style, free style, two-way contact, perception of information.

В статье исследовано влияние внешнего вида преподавателя высшего учебного заведения на восприятие информации, которую он должен донести до студенческой молодежи и отношение к его личности. Рассмотрено четыре основные формы внешнего вида преподавателя, а именно деловой стиль с опрятным и неопрятным видом, свободный стиль с опрятным и неопрятным видом.

Ключевые слова: внешность преподавателя, деловой стиль, свободный стиль, двусторонний контакт, восприятие информации.

Викладач вищого навчального закладу є одним з головних суб'єктів, що має вплив на формування світогляду студентської молоді [1, с. 27]. На сприйняття інформації, яку він має донести до аудиторії впливає не тільки смислове навантаження, правильна побудова та подача матеріалу, гучність, сила та тембр голосу, а й зокрема сам зовнішній вигляд. Адже це допомагає